

IVANA POPPOVIĆ
PRIMATRAC

31.05. - 20.06.2013
GALERIJA DECU MANUS / KRK

29.05. - 27.07.2013
GALERIJA KNEŽEV DVOR / RAB

IVANA POPOVIĆ
PROMATRACI

|KAKO PROMATRATI PROMATRACE

Promatrač može biti najniži ljudski stvor ali proglašen "promatračem", u drugima gleda gorega od sebe. Promatrač je pokriven ulogom koja je puno bolja od njega samoga. Promatrači Ivane Popović vide sve osim sami sebe. Izbjegavaju i drugoga promatrača i to tako da mu se približe. To je uho do uha, oko do oka. "Promatrati" znači izgubiti sebe i pronaći druge. Odgoditi sebe.

Promatrača ima raznih. Uzmimo samo one koji vole plavu ili bijelu boju, terence, hotele sa puno zvjezdica, zastavice koje lepršaju u bescarijskoj zoni "ničije zemlje". Oni su važni dijelovi civilizacije u nastajanju. Oni zapisuju koliko je glupih glava bez mozga udaralo u zidine grada, koliko je palitelja podmetnulo požar pod krevetić djeteta u Zagori. To su uglavnom laganni terenski obilasci, posjeti Srebrenici, u društvu s najboljom šljivovicom, i sa nagradom u svojoj zemlji za ispranu savjest i forenzičarskih ostataka nečijeg gnjata noge pomješane s blatom ilovače.

Dobio sam iz Ivanine ruke desetak promatrača. U odnosu na 10.000 to je maleni premda znakoviti broj. Od njih sam sačinio krug. Čujem žamor i negodovanje. Oni jednostavno ne žele biti niti međusobno promatrani.

To su inače male glavice u kojima su, dakako, najvažnije oči. "Baciti oko" na ovo ili ono ne shvaćaju baš doslovno poput onoga budalastoga tipa Martina iz francuskih bajki koji, nakon što mu majka preporuči da "baci oko na neku djevojku" kupi u mesara svinjsko oko i baci ga djevojkama od kojih, razumljivo, nakon toga ostane još udaljeniji. Ovdje je oko nepomično, ali budno. Danonoćno.

Ζ

To su divovska množina jednostaničnih i raznolikih jedinki u kojima nema pojedinačna sebstva; samo zajedničko strujanje moći. To je tišina pojedinačnih jaganjaca i prijeteći žamor mnoštva. To je filozofska uzvišenost, doduše zasebnih i individualiziranih glava hordi u kojoj kvantitet broja prelazi u kvalitet straha (ako se strah može smatrati nekim dobrom). Ma kako se zvali i koje znakove nosili teško ih je u toj množini vezivati uz neki ekumenizam.

Premda je ovo dvosmileni ili trosmileni uradak (kiparski, antikiparski, socijalno-kritički...), treba se okaniti ovakovih i sličnih čitanja, a posebice moralističke banalnosti i poredbi. Ali uvek, kada zalutamo u nepouzdane prostore i gustiš analogija i asocijacije, možemo natrag: umaknuti u kip i kiparstvo, ambijent ili instalaciju. Možemo govoriti o jedinkama Leibnizove monadologije, o moći koja dolazi iz množine i broja (promatrač = horda), a nadasve o kiparstvu i figurama s "vrha igle" i veličine nokta. Treba se ovdje otarasiti pjenušave literature jer to znači parazitirati na glini koja nosi tragove ruke koja je izgubila limfu i koja je jedva drži i ta dva grama težine. Ostaje, kažem, kiparstvo kakvo-takvo (sve možete zvati i instalacijom ili ambijentom) s autorskim pravima na bijedu ljudi koji mogu potaknuti naš dar tematskoga "rastvaranja" ove horde i nepropitanih potencijala koje ona sadrži i ima.

Ali naša su tumačenja naša samovolja! I tko nama stoji na putu da na svoj način protumačimo narav ove gomile. Što će nam tautologija ili problem oblikovanja? To je posna priča. To kao da suncu kažeš da je sunce, konju da je konj. I moguće je dragocjeniji naš promašaj u čitanju svega ovoga nego siromašna izvjesnost kojom ćemo konstatirati zajedničku smrt na temelju broja i uloge broja!

To je kumulacija nelagode. Dokazi nestajanja privatosti, slobodne volje, sna. Nestajanje pjesnika, nestajanje slobode mišljenja, umjetnosti, nestajanje pojedinačnoga. Još bolnije: nestajanja intimnosti. Jer sve je nadzirano kao u robnoj kući! Sve u raljama video nadzora i cyberspace tehnologije! A najpametnije što bi promatrači mogli napraviti je da poput Jandrića pred uloz nanesu građevinski otpad ili da poput Kopljara teškim betonskim blokom prepriječe put u galeriju. Promatrači Ivane Popović vide sve osim sebe. Izbjegavaju i drugoga promatrača. Zagledati im u lica u kiparskom smislu znači osmislići neku portretnu minijaturu Milice Emilije Karlavaris.

Ζ

Pa ipak, ako i nema istosti pojedinačnoga postoji istost ukupnosti. To je zborište monade i njihove mikroskopske različitosti koja je izgubila slobodnu volju.

10.000 Ivaninih stražara od zemlje mogu pomoći svijetu manjine bdijući nad rijetkim ulazima privatnosti i slobodne volje. Nadasve, kreativne volje. Stoga bi promatrače mogli postaviti ispred muzeja da bezrazložno i činovnički popisuju one koji ulaze i izlaze. Oduzeo bi im i pravo da promatraju Zbirke u pokretu. Pa ako su promatrani u nadziranom kavezu, neka barem, on, kavez, satkan od zlatnih niti ljudskoga glasa, bude ugodno mjesto. Uostalom, neka tijelo odlazi gdje može, a duh kamo hoće.

Stoga proglašavati ih individuama poradi fizionomskih razlika pogrešno je. Raditi popis i kolajnu naravi, zlobe i dobrote na temelju toga pogrešno je. Ima tamno cinika, kurvara, lažljivaca i poneki ubojica. Ali to je njihova stvar. Oni su poradi drugih. Oni kakvima jesu da jesu. Uvijek su bolji su od promatranih. A priori (što bi rekli prostodušni filozofi).

Onaj engleski kipar (A. Gormley?) učinio je nemogućim korak po prostoru jer je svojim bićima na podu "tapecirao" i zapačao cijele prostore. Promatrač iz ove Ivanine horde je i onaj koji poput R. Barryja na svojoj izložbi govorи: "Za vrijeme trajanja izložbe galerija će biti zatvorena". Može se to i ovako reći: za vrijeme tajna mojega promatranja nećete na zelenu granu!

U ovakvom krdu oni djeluju neprijateljski. To je invazija. Invazija je cilj. Cilj je stvaranje straha. Gradiranjem. I drama kao i u filmskom ornitoloskom rezervatu strave. Jedna ptica - ništa, tri ptice - znatiželja. Ali sve šire crnilo njihovih halja stvara zebnu. I kada se sve zacrni nastupa drama.

To je ambijent koji je tuđ i dalek, instalacija koja oko sebe poništava fizički prostor koji je zapačan i ne postoji za nikoga osim za promatrača. To je nadzirani horor vacui: ispunjenje i strah od najmanje pukotine.

Ali to je prava invazija na MSU u kojoj promatrači i posjetitelji "kritički procijenjuju postav stalne izložbe ili Zbirke u pokretu".

Moguće da je napraviti 10.000 skulptura značilo "ispit kiparskoga puta" (Ivana), ali je i put važniji od kipa. Možda je bilo najvažnije vratiti osjeće u desnu ruku iz koje je izvađeno 28 limfi i tom "radničkom rukom" dohvati glinu, procjeniti njihovu težinu i oblik (gotovo jednak), a potom s drugom, lijevom, stvoriti fizionomije koje se stopaju i nestaju u mnoštву.

Ivana Popović (Zagreb, 1968.) po obrazovanju je kiparica, a djeluje kao multimedjiska umjetnica koja je izgradila poseban i jedinstven status objedinjujući djelovanje na nekoliko područja i u nizu umjetničkih disciplina. Za sebe će jednostavno reći da se bavi teatralizacijom vizualne kulture. Kiparenje, kazalište, slikarstvo, moda, performansi - sve su to područja u kojima Ivana suvereno djeluje već više od dvadeset godina. Radila je kazališne performanse još u ranoj fazi Eurokaza, kostime u predstavama Montažstroja, Dragana Živadinova, Marka Peljhana, osnovala Virus Teatar Michelangelo koji radi modne performanse, a jedan od prvih "Ja: Ja sam žrtva mode! / Madonna: Ja sam trudna!" izведен je u Muzeju suvremene umjetnosti

na Gornjem gradu 1993. godine. Od sredine devedesetih radi u biranim kazališnim projektima, ali se sve češće pojavljuje na modernim pistama s posve neobičnim i provokativnim, društveno i fenomenološki osviještenim modnim revijama koje dovode u pitanje ne samo suvremenu modu nego ponajprije modnu industriju i proliferirane industrije zabave i masovnih medija.

Galerija
DECUMANUS
Krk.

Galerija Knežev dvor, Rab

Stoga ako ne želite biti nadzirani najbolje je ovo što je učinila nekonvencionalna i "otkačena" Ivana: promatrati promatrače. Nadzirati ih. Jer ona im je u neku ruku majka. Što "u neku ruku"? Oni su njezina volja, njezin strah i njezin lijek. Ona ih može i ubiti i roditi. A bez njih odu i naša maglovita "objašnjenja".

Jer tumači su kao i promatrači. Ovsinici o drugima...

Ive Šimat Banov
iz eseja: "Bogatstvo i uboštvo promatranja"

G

Z

☒

☒

10

11

12

13

74

75

IMPRESSUM

Nakladnik:

Za nakladnika:
Predgovor:
Grafičko oblikovanje:
Naklada:
Tisk:
Izložba je realizirana
uz potporu:

Centar za kulturu Grada Krka
Trg Sv. Kvirina 1, 51500 Krk
051 220 041
kultura@gradkrk.net
www.grad-krk.hr
Maja Parentić
Ive Šimat Banov
Igor Gržetić
250 primjeraka
Printerica Grupa d.o.o.

Grada Krka
Ministarstva kulture RH

Pučko otvoreno učilište Rab
Bobotine bb, 51280 Rab
051 777 341
info@ucilisterab.hr
www.ucilisterab.hr
Barbara Marelić

Grada Raba
Ministarstva kulture RH
Primorsko-goranske županije
Turističke zajednice Grada Raba

IVANJA POPOVIĆ
PREKIMATRAČ

31.05. - 20.06.2013.

GALERIJA DECU MANUS / KRK

29.06. - 27.07.2013.

GALERIJA KNEŽEV DVOR / RAB